

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/26/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200278
Dátum vydania rozhodnutia: 19.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7017200278.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Jany Hatalovej, PhD., v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľa): PhDr. U. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. M. X, X. A. Q., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, so sídlom Murgašova 3, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. novembra 2017, č. k. 7S/40/2017-52, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom n e p r i z n á v a právo na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.
Konanie na krajskom súde

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1820/2017-KaKE, r.z. 9338/2017 z 01.03.2017 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým žalovaný s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci konania na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod sp. zn. 11C/104/2013. Žalovaný tak rozhodol, lebo mal za preukázané, že sťažovateľ nespĺňal podmienku materiálnej núdze, čo je jedna z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc. Zároveň žalovaný dospel k záveru, že

stav vecí a okolnosti prípadu nenasvedčovali naplnenie predpokladov na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.

2. Krajský súd napadnuté rozhodnutie odôvodnil okrem iného poukazom na predchádzajúce rozhodnutia krajského súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých bola medzi rovnakými účastníkmi konania vyriešená rovnaká právna otázka posudzovania zákonnej podmienky hmotnej núdze, kedy sťažovateľ rovnako tvrdil, že z jeho nulového príjmu z podnikania bolo povinnosťou žalovaného odpočítať výdavky na poistné a iné, teda v konečnom dôsledku podľa sťažovateľa jeho príjem z tejto činnosti je záporný. Podľa krajského súdu za takéhoto stavu správny orgán na základe dostatočne zisteného skutkového stavu prijal správny právny záver, preto nepovažoval za potrebné ani navrhované znalecké dokazovanie a považoval túto námietku za nedôvodnú.

3. Pokiaľ ide o poskytovanie právnej pomoci v zmysle § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., krajský súd uviedol, že tento inštitút je výnimkou z posudzovania stavu materiálnej núdze, a na poskytnutie právnej pomoci na základe tohto ustanovenia nie je právny nárok. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol podrobnú správnu úvahu, ktorá nevybočila zo zákonom stanovených medzí a je správna. Krajský súd ďalej mal za to, že na sťažovateľa nebolo možné aplikovať ani § 6b ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. kvôli absencii materiálnej núdze a tiež nebolo namieste aplikovať ani § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z., ktorý sa týka výnimočných situácií. Napokon krajský súd odmietol aj námietku diskriminácie, ktorú sťažovateľ vzniesol v priebehu konania.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

A)

4. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas kasačnú sťažnosť, ktorou žiadal zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ ako dôvody kasačnej sťažnosti označil:

- § 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p., teda že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a
- § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p., teda že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

5. Kasačný súd (opomínajúc nepatričné invectívy sťažovateľa) v stručnosti rekapituluje sťažnostné body:

- § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. presne určuje postup pre výpočet, v ktorom sa neuvádza, či má byť výsledok plus, mínus, alebo nula;
- súd nemá ekonomické vzdelanie, preto by malo byť nariadené znalecké dokazovanie;
- posúdenie súdu je nesprávne, pretože výpočet pre poskytnutie právnej pomoci a pre daň z príjmu je iný;
- rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžo/70/2014 nemá súvis s vecou;
- sťažovateľovi nebolo umožnené uplatniť zdravý rozum, čím bolo znemožnené uskutočnenie jemu patriacich práv;
- v konaní na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 11C/104/2013 ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, pričom nedoplatok v jednoizbovom byte za jeden rok je 2639,55 €, čo je podľa sťažovateľa hodné osobitného zreteľa;
- konštatovanie v bode č. 22 na str. 9 rozsudku krajského súdu je nesprávne, pretože žalobca nemusí mať k dispozícii všetky predpisy. Je povinnosťou súdu skúmať všetko, čo je v prospech žalobcu, ktorý má rovnako ako malé deti svoje oprávnené záujmy. Sťažovateľ tvrdí, že bol nápomocný, keď uviedol zákon a príslušné paragrafy;
- sťažovateľ trvá na odbornom posúdení danej veci. Ekonomické a matematické posúdenie je nutné, keďže napadnuté rozhodnutie a následné rozsudky vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia

ekonomických a matematických zákonov bez znalosti veci.

B)

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namieta tie isté skutočnosti ako v správnej žalobe, preto sa žalovaný nebude duplicitne vyjadrovať k rovnakým námietkam. Žalovaný uviedol, že rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžo/70/2014 sa týka iného účastníka konania, ale v tomto rozsudku sa Najvyšší súd podrobne zaoberal možnosťou zohľadnenia výdavkov žiadateľa a dospel k názoru, že zákon neukladá povinnosť odpočítavať od príjmu aj výdavky žiadateľa. Kvôli požiadavke dodržiavania ustálenej judikatúry preto žalovaný uviedol aj tento rozsudok. K posudzovaniu príjmovej situácie sťažovateľa už zaujal právny názor aj Najvyšší súd v rozsudku zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 10Sžo/3/2016, v ktorom potvrdil rozhodovaciu činnosť žalovaného, a žalovaný nezistil dôvody, ktoré by odôvodňovali rozhodnúť vo veci inak. Podstatná časť ďalších námietok má šikanózný až hanlivý charakter. Žalovaný navrhol, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť.

III.

Právne názory kasačného súdu

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“ alebo „Najvyšší súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2, § 453 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

8. Kasačnému súdu pripadlo rozhodnúť o sťažnostných bodoch, ktorými sťažovateľ odôvodnil kasačnú sťažnosť. Kasačný súd nebude zachádzať do všetkých detailov, keďže účastníkom sporu sú dostatočne známe, a zameria sa iba na sporné otázky. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, pričom z jeho argumentácie vyplýva, že nesúhlasil s tým, že krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného vo veci neprihliadania na výdavky zahrnuté do jeho účtovnej závierky. Sťažovateľ presadzuje názor, že podľa § 7 ods. 1 č. 327/2005 Z.z. bolo potrebné pokladať jeho príjem z podnikania za záporný, keďže ako samostatne zárobkovo činná osoba vykázal záporný rozdiel príjmov a výdavkov za rok 2015, konkrétne vo výške - 1.572 €. Tento negatívny hospodársky výsledok potom zrejme chcel odpočítať od sumy starobného dôchodku, ktorý predstavuje príjem v zmysle § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 327/2005 Z.z., v dôsledku čoho by sa jeho príjmová situácia na účely splnenia podmienok podľa § 6 alebo § 6a zákona č. 327/2005 Z.z. podľa neho mala posudzovať tak, že je v materiálnej núdzi. Sťažovateľovu argumentáciu je možné chápať aj tak, že navrhuje najprv sčítať všetky príjmy bez ohľadu na ich pôvod a právny základ, a od tohto súčtu odpočítať výdavky vynaložené na podnikanie.

9. Kasačný súd však tejto námietke vyhovieť nemohol, naopak aj on sa stotožňuje s argumentáciou žalovaného i krajského súdu, pričom súhlasí tiež s poukazom na citované súdne rozhodnutia v predchádzajúcom obdobnom spore medzi sťažovateľom a žalovaným (rozsudok Najvyššieho súdu z 30.03.2016, sp. zn. 10Sžo/3/2016, rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 10Sp/5/2014-42 zo dňa 07.09.2015). Kasačný súd preto odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a ďalej len mierne rozšíri tam uvedenú argumentáciu. Sporné ustanovenia § 7, najmä ods. 1-4, treba vykladať tak, že sa majú spočítať jednotlivé dosiahnuté príjmy podľa ods. 1 a ods. 2, to všetko v období určenom podľa ods. 4, čiže za mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť a tiež za šesť mesiacov predchádzajúcich tomuto mesiacu. Príjmom podľa ods. 1 treba zjednodušene povedané rozumieť príjem, ktorý podlieha dani z príjmov, po odpočítaní relevantných tam uvedených výdavkov. Úmyslom zákonodarcu teda bolo, aby sa takto vypočítal akýsi „čistý“ príjem. Pokiaľ výdavky presahujú zdaniteľné príjmy, takýto príjem je nulový, resp. ide o stratu. Zákon č. 327/2005 Z.z. neumožňuje túto stratu započítať voči ďalším

príjmom v zmysle § 7 ods. 2 a 3, ktoré nepodliehajú dani z príjmov, ako je práve sťažovateľov starobný dôchodok. Pokiaľ teda definované odpočítavané výdavky presahujú príjem zo sťažovateľovho podnikania, platí, že príjem (z podnikania) podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. je na účely tohto zákona nulový. Fakt, že sťažovateľ na daňové účely vykázal daňovú stratu, je pre posudzovanie materiálnej núdze v zmysle právnej úpravy irelevantný. Preto žalovaný správne k takto zistenému nulovému príjmu z podnikateľskej činnosti pripočítal ostatné zistené príjmy, čo v tomto prípade boli príjmy zo starobného dôchodku, ako sa uvádza aj v napadnutom rozhodnutí.

10. Kasačný súd poznamenáva, že predložená fotokópia účtovnej závierky sa týka obdobia roku 2015, pričom sťažovateľ podal žiadosť o poskytnutie právnej pomoci až v mesiaci november 2016, teda z tejto účtovnej závierky nevyplývajú informácie o príjmoch za posudzované obdobie máj-november 2016. Navyše výdavky na predloženej fotokópii nie sú bližšie špecifikované. Tento fakt však sťažovateľ neurobil sporným, preto ho ani kasačný súd nepovažuje za podstatný pre posúdenie veci. Za daného skutkového a právneho stavu žiadna z týchto okolností nemá potenciál byť sťažovateľovi na prospech ani neprospech.

11. Ďalej sťažovateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces, nie je však celkom jasné, v čom ho videl. V texte kasačnej sťažnosti dáva do súvisu aplikáciu zdravého rozumu a znemožnenie uskutočnenia jemu patriaceho práva, avšak apel na zdravý rozum sa zjavne týkal právneho posúdenia a výkladu ustanovení § 7 zákona č. 327/2005 Z.z., k čomu už kasačný súd zaujal stanovisko. Ďalej by azda za porušenie práva na spravodlivý proces mohol sťažovateľ považovať nenariadenie znaleckého skúmania, avšak je zrejmé, že znalecké skúmanie nebolo potrebné, pretože sťažovateľ sústavne namietal nie nesprávne zistený skutkový stav (informácie vyplývajúce z listín), ale ich právnu kvalifikáciu. Keďže kasačný súd v kasačnej sťažnosti nenašiel ďalšie náznaky, v čom vidí sťažovateľ tento dôvod kasačnej sťažnosti, dospel k záveru, že aj tento sťažnostný bod je nedôvodný.

12. Kasačný súd ďalej uvádza, že správna úvaha, ktorú vo vzťahu k prípadnému poskytnutiu právnej pomoci bez ohľadu na nesplnenie podmienky materiálnej núdze popísal žalovaný, je zrozumiteľná a nevybočila zo zákonných medzí. Sťažovateľove náznaky o diskriminácii a príklady jeho situácie s potrebami (unesených) maloletých detí sú podľa kasačného súdu celkom nepodložené.

13. Kasačný súd teda považuje rozsudok krajského súdu za primerane odôvodnený, zrozumiteľný a žiadna zo sťažovateľových námietok ho relevantne nespochybnila. Rovnaké konštatovanie platí aj pre napadnuté rozhodnutie. Preto kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná a zamietol ju.

14. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže sťažovateľ v tomto konaní nebol úspešný a na postup podľa § 168 S.s.p. nevidel dôvod.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.